

Column

Rinny E. Kooi

Een bezoek aan het
Gemeentemuseum
in Den Haag

In het Gemeentemuseum in Den Haag en het Museum in Dordrecht is een prachtige dubbeltentoonstelling van de schilders van de Haagse School. Aan deze presentatie wordt meegewerkt door Natuurmonumenten. Op een miezerige paasmorgen bezocht ik het Gemeentemuseum.

In een van de zalen in Den Haag wordt de relatie tussen de Haagse School en Natuurmonumenten uitgelegd. Natuurmonumenten werd opgericht in 1905, dat was in de periode dat de Haagse School zeer actief was. Een paar schilders uit deze School werkten mee aan de Verkade-albums. Enkele daarvan liggen in een vitrine. Er liggen ook andere boekjes uit die tijd. Ik zag bij voorbeeld 'De Honingbij; een schets uit het leven van de Honingbij met figuren door E. Heimans'. In de tentoonstelling is te lezen dat Eli Heimans (1861-1914) en Jac. P. Thijsse (1865-1945), de twee bekende natuurbeschrijvers en -beschermers uit het begin van de 20e eeuw, veel bewondering hadden voor de schilders van de Haagse School. Met name Willem Roelofs (1822-1897) en Constant Gabriël (1828-1903) werden door hen als voorbeeld gezien van de herwaardering van de Nederlandse natuur.

In een andere zaal worden in een vitrinekast twee insectendozen tentoongesteld, gevuld met kevers die Willem Roelofs

die hadden bijgedragen aan de Verkade-albums. Roelofs schilderde graag in gebieden waar keverkeners nog nauwelijks naar nieuwe soorten hadden gezocht. Het waren niet alleen inheemse kevers die Roelofs verzamelde, in de dozen zag ik ook exotische. Omdat zijn hobby hem te veel van het schilderen afhield, schonk Roelofs uiteindelijk zijn collectie kevers aan het Koninklijk Museum van Natuurlijke Historie in Brussel.

In hetzelfde Gemeentemuseum is er een tentoonstelling onder de titel 'Klei'. Daarin is een prachtige wand vol kevers van klei te zien. Het betreft een installatie uit de collectie RaR (Beate Reinheimer en Ulrike Rehm) die bestaat uit 63 glanzende kevers van porselein en glas met elk een doorsnede van 30 cm. Ik ben onder de indruk van deze installatie. In gedachten zag ik ook weer de keverdozen van Roelofs. Het was 'alsof ik zijn kevers op de muur zag geprikt'. Je kunt je afvragen wat Roelofs gedaan zou hebben als hij deze kevers had gezien. Zou hij dan een muur zijn gaan beschilderen met zulke mooie kevers? Maar heeft de entomoloog Roelofs eigenlijk ooit insecten op een schilderij geschilderd? Ik heb daar geen enkele aanwijzing voor kunnen vinden. Ik denk dat hij vast en zeker de capaciteit had om prachtige kevers een plaats te geven op zijn schilderwerken of daarvan een apart werkstuk te maken. Ik heb de indruk dat hij daar helaas geen enkel bewijs van heeft achtergelaten.

Foto: Rinny E. Kooi

... een prachtige wand
vol kevers van klei ...

heeft verzameld. Daar las ik dat Roelofs een groot natuur-
liefhebber en een fervent entomoloog was. Hij verzamelde,
bestudeerde en determineerde duizenden snuitkevers en
publiceerde hierover in wetenschappelijke tijdschriften. Ook
determineerde hij voor het Natuurhistorisch Museum in Lei-
den (het huidige Naturalis). Roelofs richtte 160 jaar geleden de
Belgische Vereniging voor Entomologie op en werd de eerste
voorzitter daarvan. Hij wordt niet genoemd bij de kunstenaars

Dergelijk werk van Roelofs had ik graag gezien. Zo leverde op
een miezerige paasmorgen een bezoek aan het Gemeente-
museum in Den Haag een mooi entomologisch gedachten-
spinsel over kunst en kevers op!

Rinny E. Kooi
Instituut Biologie van de Leiden Universiteit
r.e.kooi@biology.leidenuniv.nl